

נערך ונחתם ביום: 17.12.2024

בבית המשפט המחוזי בירושלים

ת.פ. 67104-01-20

המבקשים:

1. ביני אשכנזי, "וואלה"
2. אורן פרסיקו – העין השביעית
3. נטעאל בנדל, ידיעות אחרונות Ynet
4. אביעד גליקמן, חדשות 13
5. אלינור שירקני קאופמן, "ישראל היום"
6. יעל פרידסון, "הארץ"
7. תמר שונמי, גל"צ
8. תמר אלמוג, כאן חדשות
9. ניצן שפיר, גלובס
10. איתמר לוי, News1
11. לי נעים, חדשות 12
13. איתמר ב"ז – העין השביעית
14. חן מענית, "הארץ"

כולם באמצעות עו"ד אלעד מן (מ.ר. 34720)
מרח' בגין 7, בית "גיבור ספורט", רמת גן
טלפון: 03-6114485, פקס: 03-6114486

המאשימה:

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז תל-אביב(מיסוי וכלכלה)
דרך מנחם בגין 154, תל-אביב
טלפון: 0733924600, פקס: 03-5617969

הנאשמים:

1. בנימין נתניהו

באמצעות עוה"ד עמית חדד ואח'
מרח' ויצמן 2 (בית אמות), תל אביב
טל: 03-5333313 פקס: 03-5333314

(המשיב)

2. ארנון מוזס

3. שאול אלוביץ'

4. איריס אלוביץ'

(משיבים פורמאליים)

בקשה לפרסום פרוטוקול, פרפרזה ו/או תמצית דיון

בית המשפט הנכבד יתבקש לפרסם את פרוטוקול הדיון שנערך בלשכת כב' השופטת פרידמן-פלדמן, ראש ההרכב, בנוכחות באי כח הצדדים ביום שני, 16.12.2024 וככל שלא נערך פרוטוקול בדיון זה, לפרסם את תמצית הדברים שנאמרו מפי בית המשפט והצדדים בדיון זה או פראפרזה מתאימה עליהם. עוד, וככל שלא נוהל פרוטוקול כזה, וככל שהצדדים ניהלו תרשומות של הנאמר בישיבה, יתבקש בית המשפט הנכבד להורות להם למסור תרשומות אלו לתיק בית המשפט לשם צירופן לתיק. כל זאת מן הטעמים והנימוקים הבאים:

ואלו נימוקי הבקשה:

1. המבקשים הינם עיתונאים מחזיקי תעודת לע"מ, המועסקים במערכות עיתונאיות שונות כמפורט בכותרת ומסקרים מטעמה את ההליכים המשפטיים נשוא תיק זה.

מהלך הדברים הנוגע לבקשה

2. ככל הידוע למבקשים ובהתאם לרשמי מי מהם שנכח באולם במועד אליו מתייחסת הבקשה, אתמול, יום שני, 16.12.2024, לאחר ההפסקה הראשונה שהתקיימה בדיון, בשל פתק שהועבר לנאשם 1, ביקש בא כוחו שלקראת ההפסקה הבאה יתאפשר קיום דיון בן כמה דקות בדלתיים סגורות, ואף הוסיף כי נציגי המאשימה מודעים לבקשה.

3. בהתקרב מועד ההפסקה הבאה, הועלה עניין הדיון על ידי כב' ראשת ההרכב, ומפי נציגת המאשימה נטען כי הבקשה לסגירת דלתיים צריכה להישמע בדלתיים פתוחות. מהדיון שהתפתח עלה כי נושא הדיון והבקשה נוגע למועד הדיון שנקבע ליום המחרת, 17.12.2024, אך לא נמסר מידע נוסף בעניין זה בדיון הפתוח. מהערות הנוכחים עלה גם כי עצם העניין היא פעילות אחרת שנקבעה לנאשם 1 לאותו מועד בו קבוע הדיון למחרת.

4. בהתאם להצעת בית המשפט הנכבד, הועברה לאחר מספר דקות תמצית קצרה בכתב יד לעיונו, שהועברה אף לעיון נציגי המאשימה, לאחר שהנאשם 1 הבהיר כי גם בתמצית זו לא ניתן יהיה לפרט את מלוא מהות העניין, שאותו ניתן יהיה להציג בדלתיים סגורות בלבד.

5. לאחר מכן הוחלט כי הדיון יעבור למתכונת של דלתיים סגורות ומטעמים הנוגעים לאבטחת מידע הועבר ללשכת כב' השופטים ובנוכחות מצומצמת.

6. עוד יודגש, כי נציג המבקשים ביקש בזמן אמת לטעון לעניין סגירת הדלתיים, אך כב' ראשת ההרכב לא אפשרה זאת. בנסיבות אלו, יתבקש בית המשפט הנכבד לאפשר מעתה ואילך לנציג מטעם כלי התקשורת, להתייחס לבקשות הנוגעות לפומביות המשפט וסדרי ניהולו באופן מסודר ובזמן אמת, כדי לנסות ולייתר בקשות המוגשות בדיעבד כבקשה זו, וכדי לשרת באופן מוצלח יותר את עקרונות היסוד של חופש העיסוק, פומביות הדיון וחופש העיתונות.

7. ויובהר גם כי קיים אינטרס ציבורי בבקשה גם כדי להבהיר לציבור מדוע הוחלט במקרה זה לסטות מהעיקרון הדיוני שנקבע על ידי בית המשפט הנכבד, כשנדחו הבקשות בעניין דחיית מועד עדותו של

הנאשם 1, לפיו האינטרס הציבורי מחייב לחתור לסיום מהיר של ההליך ואת שמיעת הדיונים ברצף, ככל שניתן.

8. נזכיר אף כי הוראות סעיף 68(ד) לחוק בתי המשפט קובעות גם במצב בו נקבע כי דיון יתנהל בדלתיים סגורות כי "החליט בית משפט על עריכת דיון בדלתיים סגורות, רשאי הוא להרשות **לאדם** או **לסוגי בני אדם** להיות נוכחים בעת הדיון כולו או מקצתו ורשאי הוא להורות כאמור גם בדיון לפי סעיף קטן (ג2), מטעמים שיירשמו". משמעות הדברים היא כי יש להפריד בין סוגיית איסור הפרסום הנובעת מקיומו של דיון בדלתיים סגורות, לבין שאלת אופן ניהולו והנוכחות בו ולטעם המבקשים, יש מקום לבחון אף אפשרות של נציג מוסכם מטעם כלי התקשורת בדיונים שמתכונתם דלתיים סגורות.

9. נזכיר עוד, כפי שכבר הוסבר בבקשה קודמת, כי נפסק כבר שדיוני לשכה הם בבחינת חריג שבחריג וכי ראוי להימנע מקיומם, בשל הבעייתיות הטבועה וגלומה בהם. ראו למשל דברים שנאמרו בפרשת ניזרי (ראו עפ' 7096/05 יורם ניזרי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 28.9.2008)), שם גרס כב' הנשיא גרוניס:

"בעניין זה נעיר, כי כניסתם של עורכי דין ללשכה של שופט וקיום דיון בה עלולים להביא להיווצרותן של בעיות ותקלות רבות. אין זה סוד כי בעת דיון בלשכה מרגישים הנוכחים חופשיים יותר מאשר באולם והדבר עלול להביא לאמירת דברים שאולי לא היה מן הראוי לאומרם. כמו כן דיון בלשכה אינו מקיים את הדרישה בדבר פומביות הדיון. על כן, דיון בלשכה עלול לגרור טענות באשר לרמזים, הבנות והצעות שזיכרון לא בא בהסדר הטיעון עצמו".

החזיקה אחריו וחיזקה את דבריו, כב' השופטת חיות (כתוארה דאז) כשקבעה:

"לא ניתן להשלים עם אמירות והתבטאויות מצד השופטים אשר הצדדים עשויים לפרש אותן כהבעת עמדה לעניין סיכויי ההליך הפלילי שבפניהם או כהבעת עמדה לעניין פרטי הסדר הטיעון הרצוי (ראו: ע"פ 6989/99 מדינת ישראל נ' ביטון, פ"ד נד(1) 226, 228-229 (2000); ע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(1) 577, 618-619 (2002); ע"פ 6619/04 חזיזה נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(4) 79, 82 (2004); ע"פ 9097/05 מדינת ישראל נ' ורשילובסקי, פסקה 7 [פורסם בנבו], 3.7.2006); רע"פ 8449/05 דהן נ' מדינת ישראל, פסקה 3 [פורסם בנבו], 29.10.2006). זהו חסרונו הגדול של דין ודברים בלתי פורמאלי המתקיים בלשכת השופט (ואין כוונתי למצבים שבהם הלשכה משמשת כתחליף-אולם בשל מצוקת מקום). דין ודברים כזה חורג מגדריו הראויים של ההליך הפלילי ועל כן מוטב להימנע ממנו (ראו: ע"פ 352/88 עמר נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 24.11.1988); ע"פ 5518/91 מדינת ישראל נ' פלוני, פ"ד מו(3) 525, 528 (1992))."

10. בהתייחס לדברים אלו שצוטטו לעיל, קבע בית המשפט העליון אף את הדברים הבאים בבג"ץ 9305/12 פלוני נ' מדינת ישראל - בית המשפט המחוזי בחיפה (פרסם בנבו, 27.12.2012):

"אכן, נדמה כי אין צורך להרבות בדברים בכל הנוגע לעמדתו של בית משפט זה ביחס לקיום דיונים בלשכה, במיוחד כשמדובר בהליך פלילי. עיקרי הדברים פורטו לעיל. במקרה דנן יש לסוגיה האמורה

פן נוסף, שכן דיון כאמור עלול לכאורה לפגוע בזכויותיו של נפגע העבירה, או לפחות ליצור מראית עין של פגיעה כאמור. זו גם עמדתה של המשיבה 2, כמפורט בתגובתה המקדמית לעתירה. יש, אם כן, להניח שפסיקתו של בית משפט זה תובא בחשבון ככל שבית משפט קמא יסבור בעתיד שקיימת הצדקה לקיים דיון בלשכת השופטים".

11. אין ספק כי עקרונות פומביות הדיון, זכות הציבור לדעת וחופש הביטוי והעיתונות ראויים להתקיים ולהתממש במקרה זה במלוא עוזם, נוכח נסיבותיו. זאת כפי שיורחב להלן. לא פעם ובדיעבד, אף מתיר בית המשפט לפרסם תוכן או דברים מסוימים מתוך דיונים שנערכו בדלתיים סגורות, בשים לב לחשיבותם, לעקרון הפומביות ולחופש העיתונות ותוך ביצוע האיזונים המתאימים אל מול אינטרסים מוגנים אחרים שיש להתחשב בהם.

12. עוד נזכיר את החובה שבדין לנהל פרוטוקול בהליך פלילי הקבועה בסעיף 134(א) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), תשמ"ב-1982, הקובע כך:

במשפט פלילי ינוהל פרוטוקול שישקף את כל הנאמר והמתרחש בו והנוגע למשפט לרבות שאלות והערות בית המשפט, ואולם בדיון מקדמי רשאי בית המשפט, בהסכמת בעלי הדין, לכלול בפרוטוקול את עיקרי הדברים שבדיון.

13. לעניינים אלו ראו גם את הוראות סעיף 68(א) ו (ב) לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), תשמ"ד-1984 לעניין ניהול פרוטוקול של דיוני בית המשפט.

14. נזכיר אף כי סעיף 3 לחוק יסוד: השפיטה קובע את עקרון העל של פומביות הדיון ("בית משפט ידון בפומבי, זולת אם נקבע אחרת בחוק או אם בית המשפט הורה אחרת לפי חוק") וסעיף 68 לחוק בתי המשפט חזר על קביעה זו גם כן.

על עקרון פומביות הדיון ומעמדם של המבקשים בהליך

15. על חשיבותם הרבה של עקרון פומביות הדיון ושל זכות הציבור לדעת – זכות העומדת בפני עצמה והנגזרת גם מהזכות העילאית לחופש הביטוי ולחופש עיתונות, כמו גם לזכות הציבור לדעת ולחופש מידע - אין צורך להכביר מלים. עקרון הפומביות המעוגן בהוראות חוק יסוד: השפיטה (סעיף 3), משמש אמצעי חיוני להבטחת ביקורת ציבורית חופשית על מערכת אכיפת החוק ועל מערכת המשפט. הוא מבטיח שקיפות ביחס לשיקולי המדינה בניהול חקירות ובהעמדת אנשים לדין, ומשמש ערובה מרכזית למניעת שימוש לרעה בסמכויות הנרחבות, הניתנות בידי רשויות החקירה. כפי ש"אור השמש הוא חומר החיטוי הטוב ביותר" – כך החושך והחשאיות מספקים קרקע פורייה לשרירות לב שלטונית ולפגיעות בלתי מוצדקות בזכויות אדם.

16. עקרון זה מאפשר לציבור אף ללמוד פרטים על ההתרחשויות הנחקרות ועל אופי החשדות והאישומים החמורים במקרה זה הנבחנים ומאפשר אף נקיטת צעדים והפעלת בקרה ושיקול דעת מוצלחים יותר כמו גם ביסוס הדיון הציבורי על עובדות ואדני אמת בכל הנוגע להיבטים ציבוריים של טוהר המידות ויחסי עיתונות ושלטון.

17. למבקשים בבקשה דגן זכות עמידה בדיון בהיותם מי שבאים בנעליו של הציבור הרחב, כנאמניו וכמייצגים את האינטרס הציבורי ובעצמם בעלי זכות ישירה לחופש ביטוי ולחופש עיתונות בעניין האמור. עניין זה בעל אופי תקשורת-חברתי ומשפטי מובהק מקים בבירור את "זכות הציבור לדעת" ולמידע.

18. ראו למשל את דבריו של השופט ברק (כתוארו דאז) בבש"פ 658/88 מחמוד סארי חסן נ' מדינת ישראל פ"ד מה(1) 670, בעמ' 693 שם נאמר כי :

"צד אינו רק מי שעל פי המסמכים הפורמאליים הוא בעל דין. צד הוא גם מי שנתקיים בעניינו הליך אשר הכריע בדבר זכותו "ההופלדיאנית" (בין זכותו במונח 'הצר', בין חירות, בין כח ובין חסינות)"

ובהמשך נאמר שם (עמ' 694-693) כי :

"אם בית המשפט סגר את הדלתות לבקשתו של צד ועיתונאי מבקש לפתוח את הדלתות; אז הופך העיתונאי להיות צד בהליך מיוחד שעניינו פתיחת הדלתות".

19. בבש"פ 6678/98 הוצאת עיתון הארץ בע"מ נ' מדינת ישראל ואח' (ניתן ביום 12.1.1999) נאמר בין השאר מפי השופט קדמי כך :

"קבלת רשות לפרסום (להלן: רשות פרסום) – מלא או חלקי – של פרטי דיון המתקיים ב"דלתיים סגורות", נעשית על ידי הגשת בקשה מתאימה למוטב שהורה, על קיום הדיון בצורה זו. לנוכח כלליותו של איסור הפרסום – החל כאמור על "כל אדם" – יש מקום להניח כי "כל אדם" שיש לו "עניין" בכך, רשאי להגיש בקשה לקבלת רשות פרסום ופשיטא, שהמבקש רשות פרסום צריך להצביע על קיומה של "עילה טובה" למתן הרשות. בית המשפט הדן בבקשה כזו יעמת את האינטרס העומד בבסיס ההחלטה לקיום הדיון ב"דלתיים סגורות", נגד האינטרס שלמענו או במשו מתבקשת הרשות; וההחלטה בבקשה, תהיה תולדה של איזון בין אינטרסים".

ובהמשך :

"במצב דברים זה, עיתונאי שנוכחותו באולם הדיונים חיונית למימושה של זכות היסוד לפומביות הדיון – רשאי לבקש רשות פרסום כאמור, מכח זכותו של הציבור לדעת; ובית המשפט ירון בבקשה כזו ויחליט בה, אגב עריכת איזון אינטרסים כאמו לעיל".

ועוד :

”הדיון בבקשת בבקשת רשות פרסום כאמור, מהווה הליך ”עצמאי” ונפרד מן ההליך נושא הדיון בתיק העיקרי, פלילי או אזרחי; והוא מתנהל במסגרתו של ההליך העיקרי כ”הליך נלווה”. מוגשת הבקשה על ידי מי שהוא ”זר להליך העיקרי, יזומנו לדיון בה גם הצדדים להליך העיקרי; וכאשר מדובר בהליך שהמדינה אינה צד לו, רשאי בית המשפט לצרף לדיון בבקשה למתן רשות פרסום גם את היועץ המשפטי לממשלה”.

על הצורך וההצדקה שבהנגשת פרוטוקול או תמצית הדיון שנערך

20. קיים אינטרס ממשי לציבור ולמבקשים בשאלת הפרסום ולציבור עומדת זכות היסוד ”לדעת”. ראו למשל לעניין זה בדנ”א 2121/12 פלוני נ’ ד”ר אילנה דיין אורבך ואח’ (פורסם בנבו 18.9.2014) שם נאמר:

”חשיבותה של העיתונות אינה מתמצה במתן ביטוי לדעות שונות. אחד מתפקידיה העיקריים הוא דיווח על אירועים, עובדות ותהליכים המתרחשים בחברה. יש לזכור כי הבאת מידע לרשות הרבים אינה מסתכמת בהכרח בדיווח פאסיבי על אירועים. אחת הפונקציות החשובות של כלי התקשורת השונים היא חשיפתם של אירועים ועובדות שאינם גלויים לעין כל ואשר מצריכים לעיתים עבודת תחקיר. פרסומים מסוג זה מסתמכים לא פעם על מקורות שאינם פומביים או רשמיים ועשויה להיות בהם תועלת ייחודית לשיח הציבורי. זהו פועלה של העיתונות החוקרת”.

ובהמשך:

בנוסף, לא פעם טמונה חשיבות רבה דווקא בהיבט הציבורי של אירועים מסוימים וזאת כהשלמה לטיפולן של הרשויות או כתחליף לו. מעבר לכך, שיח ציבורי בעניינים שבסמכותן של הרשויות חשוב גם הוא כדי להבטיח את התנהלותן התקינה ואת שקיפות מהלכיהן”. (ראו שם, פסקה 53 לחוות דעתו של הנשיא גרוניס).

21. נוכח סוגיות הנמצאות בלב סדר היום הציבורי בישראל בכל הנוגע לאופן ניהול הליך משפטי זה וכן לסוגיות מהותיות הנוגעות להליך ובהן תקינות שלטונית, טוהר המידות ושמירת החוק – ברי כי ההתפתחויות ומהלכי המשפט הנוגעים לעבירות מסוג זה בהקשרים אקטואליים – יש בהן עניין ציבורי משמעותי והן בלב ההצדקות של הצורך בפומביות הדיון המשפטי. ברי אף כי התיעוד המדויק והמוצלח ביותר של הדברים הוא התיעוד המופיע בפרוטוקול בית המשפט.

חופש הביטוי כזכות חוקתית ועל חופש העיתונות כזכות חוקתית נגזרת

22. מושכלות יסוד שנחקקו אל אבני הסלע של משפטנו מכילות בתוכן את זכות העל של חופש הביטוי, שממנה נגזרים גם חופש העיתונות והחופש העיתונאי. המלומד פרופ' משה נגבי קובע בספרו "החופש העיתונאי וחופש העיתונות בישראל" כי:

"חופש העיתונות טומן בחובו שתי חירויות יסוד של אזרח בדמוקרטיה: חופש הביטוי וחופש המידע (או הזכות לדעת) ... חופש הביטוי הוא החופש שניתן לאזרח לפרסם ועל ידי כך גם לחלוק עם אחרים – בכתב, בקול או בתמונה – את אשר בלבו, בנפשו ובמוחו. חופש המידע עניינו זכותו של האזרח לקבל מידע המצוי בידי הממשל והמנהל הציבורי, או כזה הנוגע לפעילותם... אין ספק שכלי התקשורת ועיתונאיהם הם ה"לקוחות" העיקריים של חופש הביטוי והזכות לדעת, משום שעצם פעילותם כרוכה ואף תלויה במימושן האינטנסיבי של שתי החירויות. ברור מאליהן שהחופש להתבטא ולחלוק עם הזולת את מה שאצור בתוכך הוא תנאי בל-יעבור לקיומה של תקשורת המונים אך גם נגישות למידע היא תנאי כזה. כדברי הנשיא השביעי של בית המשפט העליון, השופט מאיר שמגר, "עיתונות ללא מקורות מידע היא כנחל אכזב שמקורותיו יבשו והחופש לפרסמה הופך לחסר משמעות".

23. כפי שמציין אף פרופ' נגבי בספרו, תחילתו של עניין זה כבר בראשית משפטנו בדברי כב' הנשיא שי' אגרנט בבג"ץ 73/53 קול העם נ' שר הפנים, פ"ד ז 871, שם נאמר בפתח פסק הדין (פסקאות א'–ב') כי: *"העיקרון של חופש הביטוי הוא עיקרון הקשור קשר אמיץ עם התהליך הדמוקרטי. במשטר אוטוקרטי נחשב המושל כאדם עליון וכמי שיודע, איפוא, מה טוב ומה רע בשביל נתיניו. על כן אסור לבקר בגלוי את מעשיו המדיניים של המושל, ומי שחפץ להפנות את תשומת לבו לטעות זו או אחרת שטעה, חייב לעשות כן בדרך של פניה ישירה אליו ותוך הוכחת יחס של יראת כבוד כלפיו. ואולם, בין אם שגה המושל ובין אם לא, אסור לכל אדם למתוח עליו דברי ביקורת בפרהסיא, הואיל ואלה עלולים לפגוע במרותו ... במדינה של משטר דמוקרטי - הוא משטר "רצון העם" - רואים את "המושלים" כמורשים וכנציגים של העם שבחרם, אשר על כן רשאי הוא בכל עת להעביר את מעשיהם המדיניים תחת שבטו, אם כדי לגרום לתיקונם של מעשים אלה ולעשיית סידורים חדשים במדינה, ואם כדי להביא לפיטורם המידי של "המושלים" אי להחלפתם באחרים בבוא מועד הבחירות.*

"תפיסה פשוטה זו של המשטר הדמוקרטי מביאה בהכרח, איפוא, להטלת העיקרון של חופש הביטוי בכל מדינה המושתתת על משטר כנ"ל; כלומר, היא טומנת בחובה הצדקה הגיונית להחלתו של עקרון זה ... אם התעכבנו באריכות יתירה על הערכים שהם נשוא הזכות לחופש הביטוי, הרי לא עשינו כן אלא כדי להרגיש את חשיבותה המכרעת של זכות עילאית זו, אשר ביחד עם בת זוגתה - הזכות לחופש המצפון - מהווה את התנאי המוקדם למימושן של כמעט כל החירויות האחרות".

24. מחופש הביטוי, גזר בית המשפט אף את חופש העיתונות. כך למשל ראו את דברי כב' השופט (כתוארו דאז), א' רובינשטיין ברע"פ 761/12 מדינת ישראל נ' מקור ראשון המאוחד (הצופה) בע"מ (פורסם בבנו) שם נאמר:

"את הנימוקים התומכים בחיסיון על מידע יש לבחון תחילה על רקע תרומתה של העיתונות למערכת דמוקרטית. נקודת המוצא החוקתית בבחינה זו היא בזכות לחופש ביטוי. לא נחדש אם נאמר כי זכות זו זכתה למעמד רם, על חוקי, משכבר הימים - עוד בפסק הדין פורץ הדרך בג"ץ 73/53 קול העם נ' שר הפנים, פ"ד ז 871: "העיקרון של חופש הביטוי הוא עיקרון הקשור קשר אמיץ עם התהליך הדמוקרטי" (השופט - כתוארו אז - אגרנט); היום בוודאי נכנה זאת בשם זכות חוקתית; ראו גם בג"ץ 243/62 אולפני הסרטה בישראל בע"מ נ' לוי, פ"ד טז 2407, 2415, שם נאמר מפי השופט - כתוארו אז - לנדוי: "כדי שהאזרח יוכל ליהנות מחירותו להחליף דעות, דרושה לו החירות להחליף ידיעות... רק בדרך זו הוא יוכל ליצור לעצמו דעה עצמאית ככל האפשר על אותן שאלות העומדות ברומו של עולם, החברה והמדינה"; בג"ץ 14/86 לאור נ' המועצה לביקורת סרטים ומחזות, פ"ד מא(1) 421, מפי השופט (כתוארו אז) ברק; בג"ץ 680/88 שניצר נ' הצנזור הצבאי, פ"ד מב(4) 617; וראו למורכבות גם חוות דעתי בדנ"פ 7383/08 אונגרפלד נ' מדינת ישראל [פורסם בבנו]. עקרונות אלה כבר השתרשו ומקומם כבוד, ורוב מלים איפוא אך למותר".

25. כאמור – מחופש הביטוי נגזר חופש העיתונות (ע"א 723/74 הוצאת עיתון "הארץ" נ' חברת החשמל לישראל, פ"ד לא(2) 281, 298, מפי השופט (כתוארו אז) שמגר). התנהלות דמוקרטית תקינה כרוכה בקיומם של אמצעים להבאת הדורש ליבון לידיעתו של הציבור (פרשת קול העם, בעמ' 877). העיתונות אמורה לתפקד כזרוע הארוכה של הציבור, כמופקדת על איסוף המידע ופרסומו; החלפת דעות חופשית הוא תנאי יסודי בחברה דמוקרטית (בג"ץ 372/84 קלופפר-נוה נ' שר החינוך והתרבות, פ"ד לח(3) 233, 238 מפי השופט לוי). דמוקרטיה החפצה בדיון ציבורי שוטף ובליבון סוגיות לאומיות אינה יכולה להסתפק בקיומו העקרוני גרידא של חופש ביטוי; על רשויות המדינה ובכללן במישור הפלילי והמינהלי לצמצם סמכויותיהן לשם הגשמת הזכות החוקתית הלכה למעשה (עניין "הארץ", בעמ' 296).

26. חיזוק ניתן למצוא גם בדברים הבאים מפי בית המשפט העליון זה, במסגרת פסק הדין שניתן בדנג"צ 1525/17 טיבי נ' מפלגת ישראל ביתנו ואח' (פורסם בבנו) במסגרת דבריו של כב' השופט (כתוארו דאז) מלצר, שם בפסקה 3:

"הפרסום בשבועון Charlie Hebdo, נשוא הדנג"ץ (להלן: הפרסום בשבועון), בא בגדר חופש העיתונות. תעמולת בחירות נכנסת לקטגוריה של חופש הביטוי. זכויות אלו (חופש העיתונות וחופש הביטוי) מוגנות – כזכויות חוקתיות. ראו והשוו: פסק דיני ב-בג"ץ 5239/11 אבנרי נ' הכנסת (15.04.2015); עיינו גם: ברק מדינה, דיני זכויות האדם בישראל, פרק שלישי, ובמיוחד עמ': 444-443 (2016).

מכאן שהפגיעה בזכויות אלו אפשרית רק אם היא עומדת בתנאי "פיסקת ההגבלה" שבסעיף 8 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (להלן: חוק היסוד), או שהיא באה לעולם באמצעות דין שהיה בנמצא קודם

לחקיקת חוק היסוד, וזאת מכוח פסקת שמירת הדינים (ראו: סעיף 10 לחוק היסוד), ובלבד שהדין הפוגע לא תוקן, או שונה (ראו: בג"ץ 6055/95 צמח נ' שר הביטחון, פ"ד נג(5) 241 (1999). לפיכך, לו רשות כלשהי היתה מנסה לצנזר את הפרסום בשבועון, או להגביל את הפצת השבועון בשל תכני הפרסום בו, כפי שהוצגו לנו – לא הייתי מהסס מלהתערב שיפוטית בפגיעה שכזו ולמנוע אותה".

27. עוד ראו לעניין זה למשל דברים נוספים על אלה שהוזכרו לעיל, שנאמרו בדנ"א 2121/12 פלוני נ' ד"ר אילנה דיין-אורבך (פורסם בנבו), מפי כב' הנשיא (בדימוס) אשר דן גרוניס (שם, פסקאות 52-53):

"חופש הביטוי הוא, כאמור, שיקול בעל משקל ניכר במסגרת כל אחת מן ההגנות בחוק. מקום בו מדובר בפרסום בעל אופי עיתונאי של מידע אשר טמונה בו תועלת ממשית עבור הציבור נושא שיקול זה משקל מיוחד. פרסומים מסוג זה מצויים בליבת חופש הביטוי (ראו, אהרן ברק, "כבוד האדם – הזכות החוקתית ובנותיה", כרך ב 731 (2014), וההפניות שם. בנוסף, מקום שמדובר בפרסומים בעלי אופי עיתונאי יש להביא בחשבון גם את כובד משקלו של חופש העיתונות. חשיבותו של אינטרס זה ותפקידה המרכזי של עיתונות חופשית בחיים הדמוקרטיים נדונו לא אחת בפסיקה, לרבות בפסק הדין בערעורים (ראו, פסקאות 80-82 לחוות דעתו של המשנה לנשיאה א' ריבלין וההפניות שם), ואין צורך לחזור על הדברים. לענייננו, די אם אזכיר כי חופש העיתונות מגלם בתוכו לא רק את זכותו של העיתונאי, אלא גם את זכותו של כל פרט ופרט בחברה ליהנות מפירותיה של עבודת העיתונות ואת אינטרס הציבור בעצם קיומה. על האינטרס החברתי בדבר קיומם של עיתונות חופשית וסיקור פתוח כבר נכתב כי: "אינטרס זה אינו של העיתונאים, של רשות הטלוויזיה והרדיו, של העיתונים או של סוכנויות הידיעות בלבד; זהו אינטרס ציבורי כללי, המשרת בין היתר – נוסף על ההגשמה העצמית של המבקשים להתבטא – גם את גילוי האמת, את ההליך הדמוקרטי ואת היציבות החברתית" (בג"ץ 5627/02 סייף נ' לשכת העיתונות הממשלתית, פ"ד נח(5) 70, 76 (2004))."

28. ראו שם גם את בפסקה 3 לחוות דעתה של כב' השופטת (בדימוס) עדנה ארבל:

"עקרון חופש העיתונות, הנגזר מעיקרון חופש הביטוי, הוא מן העקרונות הנפילים במשפטנו, בהשאלה מביטוי של המשנה לנשיא מ' חשין (רע"פ 5877/99 יאנוס נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(2) 97, 109 (2004))."

29. אכן, חופש העיתונות הוכר בפסיקת בית משפט זה כבעל חשיבות ממדרגה ראשונה:

"עיתונות חופשית הינה "תנאי הכרחי למשטר ייצוגי, לממשל תקין והוגן, לחירויות האדם. בפועל היא יכולה לשמש נייר לקמוס של הדמוקרטיה: יש עיתונות חופשית - יש דמוקרטיה; אין עיתונות חופשית - אין דמוקרטיה" (דנ"א קראוס, בעמ' 53). לעיתונות החופשית תפקיד קריטי בחברה הדמוקרטית המודרנית. תפקידה מתבטא, בין היתר, בהיותה גורם בדיקה, ביקורת ופיקוח חיצוני על פועלן של רשויות המדינה השונות (ראו גם: גיא פסח, "הבסיס העיוני של עקרון חופש הביטוי ומעמדה המשפטי של העיתונות" משפטים לא(4) 895, 935 (תשס"א)). לעיתונות תפקיד חשוב בהבעת ביקורת

על מעשי השלטון ובחשיפת תופעות שליליות והבאתן לידיעת הציבור. העיתונות היא הזירה הציבורית שבה מתאפשר שוק דעות יעיל. יש לה תפקיד מפתח בהבאת מידע אקטואלי לעיני הציבור ובהעלאת המודעות לסוגיות בעלות חשיבות ציבורית. תפקיד זה משקף לא רק את זכותו של העיתונאי להשמיע אלא - בעיקר - את זכות הפרט לקבל מידע" (ע"א 751/10 פלוני נ' דייין-אורבך, [פורסם בנבו] פסקה 80 לפסק דינו של המשנה לנשיאה ריבלין (8.2.2012))."

30. עוד יעידו דברי כב' הנשיא מ' שמגר בב"ש 298/86 בן ציון ציטרין נ' בית הדין המשמעתי של לשכת עורכי הדין, פ"ד מא(2), 337, 358-359 (1987) על חשיבותה ותפקידה המרכזי של העיתונות בדמוקרטיה בכלל ובדמוקרטיה הישראלית בפרט:

"העיתונות היא גם זרועו הארוכה של הציבור, המופעלת לצורך איסוף המידע שידיעתו ופרסומו חיוניים לציבור, לצורך קיום משטר חברתי מתוקן, חרות ביטוי וממשל תקין. כאמור בע"א 723/74 הנ"ל, כלי-התקשורת הם גורמים המסייעים בעיצוב דעתו של האזרח ומאפשרים לו שקילה ובחירה חפשיים, תוך ידיעה של המתהווה ותוך יכולת להעריך טיבו וטבעו של כל אירוע, כל הצעה וכל דבר ביקורת".

31. דברים אלו מתווספים על אמירות נחרצות וקודמות להן מפי כב' השופט צ' ברנזון בע"פ 126/62 אריה דיסנצ'יק ושאל הון נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד יז(1), 169, 184-185 (1963), בדבר גודל השפעתן וכוחן של התקשורת והעיתונות, שם נאמר:

"העיתון ממלא שליחות ציבורית וידיעה המתפרסמת בו זוכה כרגיל לאמון הציבור הנוהג לייחס חשיבות לדברים המתפרסמים בעיתונות. עיתון המפרסם ידיעה, שלפיה הודה כביכול נאשם מחוץ לבית המשפט, הרינו מחדיר אמונה באשמתו של אותו נאשם להכרתו של כל אדם הקורא את הידיעה, ושופט בכלל זה. ברצונו או שלא ברצונו הוא יכול להיות מושפע ממנה מעל או מתחת לסוף ההכרה".

32. אמירות נוספות של בית המשפט העליון עסקו בכוחה של העיתונות ובצורך להשאירה במתחם האחריות והאמינות ולמנוע השפעות זרות ומזיקות עליה. כך למשל ראו את דברי כב' השופט חשין בדנ"א 7325/95 ידיעות אחרונות בע"מ נ' יוסף קראוס, תק-על 98(2), 1352, 1396 (1998) שם נאמר:

"נביא עוד מדבריו של ח' פאל במאמרו "זכות הציבור לא לדעת" הפרקליט לט (תש"ן-536, 533 (1990): "שאלה היא, למי שייכת זכות זו [זכות הציבור לדעת]. לכאורה, עצם המונח מצביע על זכות הציבור, זכות השייכת לכל תושבי המדינה הדמוקרטית ... [אך בפועל - מ'ח'] מומשה זכות הציבור לדעת על-ידי אלה שהיו מעוניינים ביותר בהפעלתה, דהיינו: העיתונאים ויתר מפעילי כלי התקשורת ההמוניים ... כתוצאה מכך, מי שמחזיק את המידע בידו ומספקו לציבור הרחב, מקבל לידינו כוח אדיר ...

הריכוז של הספקת המידע בידי כלי התקשורת, כאשר הציבור בכללותו הוא כמעט תמיד סביל בלבד, העביר את השימוש בזכות הציבור לדעת מידי בעליה החוקיים אל חזקתם של העתונאים, כך שלמעשה זכות הציבור לדעת נשמטה מידי הציבור ומופעלת כמעט בלבדית על-ידי כלי התקשורת, אם כי, הבעלות התיאורטית נשארה בידי הציבור הרחב.

כמו במקרים דומים אחרים, השימוש בזכות מטיל על המשתמש לא רק פריבילגיה אלא גם חובות. חובות אלו הן, בין היתר: דיווח נכון, עדכני ומלא על האירועים המשפיעים על חיי הפרט המרכיב את הציבור, הזנת מידע רחב ובמחיר נמוך על התרחשויות שלציבור אינטרס חשוב בהן וכדומה. היחס של זכות וחובה בין הציבור לכלי התקשורת הפך ליחס מיוחד, מעין פידוציאלי, המטיל על כלי התקשורת מעין חובות אמון, במובן המשפטי של מושג זה."

זכותו של עיתון - בדיווח על אירועים - סומכת עצמה, איפוא, בעיקרה, על זכותו של הציבור. ניתן ללמוד מכאן, כי זכותו של העיתון כורכת עצמה, על דרך העיקרון, גם בחובה המוטלת עליו - חובה הנגזרת מאותה זכות - לדווח באורח מלא ושלם על אירועים שהוא מתאר ומביא לידיעת קוראיו. דיווח חלקי על אירועים עלול לעוות אמת. והטלת חובה עקרונית לדווח באורח מלא ואמין נועדה למנוע הטעייתו של הציבור וניצול לרעה של עוצמה בלתי-נדלית המצויה בידי כלי התקשורת. ובלשונו של השופט ש' לוינ בע"א 78,82/80, 670/79 הוצאת עיתון הארץ בע"מ ואח' נ' מזרחי וערעור שכנגד, פ"ד מא (2) 199, 169: "גם עיתונות אמינה ואחראית - יותר או פחות - עשויה - בנסיבות מסוימות - ליהפך מוקד של כוח המנוצל לרעה, הראוי הוא עצמו להתאזן על-ידי אינטרסים לגיטימיים אחרים."

33. ראינו מן המקובץ, כי חופש העיתונות היא זכות הנתונה לציבור כולו והינה זכות המבוססת על עצם המרכיב המהותי במשטר הדמוקרטי, וכי מבחינה חוקתית היא מהווה במשפטנו זכות נגזרת לזכות החוקתית לחופש הביטוי, שזכתה להכרה חוקתית זה מכבר.

34. על כן יש להורות על הנגשת פרוטוקול הדיון שנערך בלשכת כב' ראש ההרכב או מסירת תמצית הדברים שנאמרו שם במגבלות איסורי הפרסום הנחוצים ובאופן מצמצם בלבד, באין פרוטוקול כזה. בתמצית זו הכוונה לתמצית של הדברים שנאמרו בישיבה על ידי כל הנוכחים. עוד, ובהיעדר פרוטוקול, וככל שהצדדים להליך ניהלו תרשומות של הנאמר בישיבה, יתבקש בית המשפט הנכבד להורות להם למסור תרשומות אלו לתיק בית המשפט לשם צירופן לתיק.

35. שוב ובשולי הדברים, יציינו המבקשים כי ראוי שככל שבעתיד תהיה כוונה לקיים דיונים כאלה, תינתן למבקשים ולאחרים האפשרות וההזדמנות לטעון לעניין מתכונת קיום הדיון והנוכחות בו וכן יוסבר מראש הצורך שבקיום הדיון במתכונת זו (של דלתיים סגורה בלשכה) וישקל פרסום הפרוטוקול או תמצית הישיבה הסגורה. הדברים מקבלים משנה תוקף גם נוכח דברי בית המשפט העליון באשר לאפשרות לקיים דיונים כאלה בלשכה כעניין חריג והמצריך קיומן של נסיבות מיוחדות.

36. משכך – מן הדין ומן הצדק יהיה להיענות לבקשה זו.

אלעד מן עורך
תעוד מס' 529
מחוז בית דין
בית דין 13
תל: 011448850

אלעד מן, עורך דין
בא-כח המבקשים